

1

Tijdbalk en tijdvakken

Benodigheden en voorbereiding

- ☐ JWC mappen
- ☐ Bijlage 1 – tijdbalk
- ☐ Bijlage 2 – canon kaarten
- ☐ Chromebook/laptop (per tweetal)
- ☐ 2x A2 vel voor vragenmuur in de klas
- ☐ Geperforeerd blanco vel papier (per leerling)
- ☐ Post-its

Hang de tijdbalk (bijlage 1) goed zichtbaar aan de muur, houd ruimte rond de tijdbalk om extra materiaal toe te kunnen voegen.

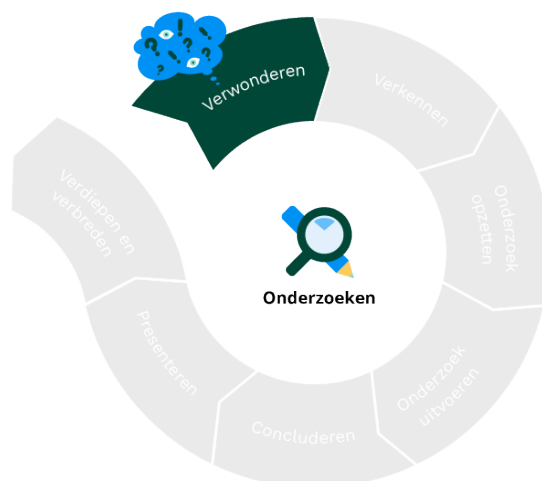

Fase OOL: Verwonderen

In deze les gaan de leerlingen kennismaken met de tijdbalk en tijdvakken. Ze maken een tijdbalk van hun eigen leven. Voor de tijdbalk in de klas zoeken ze op de website van het Canon van Nederland op wanneer gebeurtenissen plaats hebben gevonden en hangen die op de juiste plek.

De leerdoelen voor de leerlingen zijn:

- Ik kan gebeurtenissen opzoeken op de Canon van Nederland.
- Ik weet wat een tijdbalk is.
- Ik kan enkele tijdvakken benoemen.
- Ik kan onderwerpen van de canon koppelen aan een tijdvak en de tijdlijn.
- Ik kan een tijdbalk maken van mijn eigen leven.

Taalinstructie

Denkstappen

De **tijdbalk** is verdeeld in **tijdvakken**
Bij de **tijdvakken** horen **gebeurtenissen**
Mijn canon kaart hoort bij het **tijdvak**

Inhoud les

Per dia wordt toegelicht wat je als leerkracht kunt vertellen, wat de leerlingen doen en eventueel extra achtergrondinformatie.

Toelichting

Start (5 min.)

Start een klassikaal gesprek met de leerlingen hoe hun wereld steeds groter is geworden sinds ze baby waren. Welke veranderingen hebben ervoor gezorgd dat hun wereld groter werd (letterlijk en figuurlijk)? Waardoor konden ze de wereld gaan ontdekken? Denk hierbij aan leren lopen, leren fietsen of leren lezen. Of het gebruik van internet, computers en mobiele telefoons. Ook in de geschiedenis zijn er momenten aan te wijzen die ervoor gezorgd hebben dat de wereld groter werd en is zoals wij haar nu kennen.

Dia

Kern (65 min.)

Tijdvakken (10 min)

Toon de tijdbalk in de klas en vraag de leerlingen wat ze hier zien en wat ze opvalt. Wat betekenen die getallen? Of de verschillende kleuren?

Kijk samen naar de tijdbalk.

Weten ze wat dit is? Staan er vroegere tijden op die ze herkennen? Welke zijn dat?

Hoe werkt een tijdbalk eigenlijk?

Leg uit hoe de jaartal nummering werkt. Zoek samen het jaartal op waarin we nu leven. Waar staat dat op de tijdbalk?

Zien ze ook ergens het jaar 1 staan? Heeft iemand een idee waarom dat jaar 1 is? Laat de leerlingen hun suggesties/ideeën met de groep delen.

Vertel: Om erachter te komen waarom we onze jaartelling beginnen in het jaar 1, moeten we beginnen bij de geboorte van Jezus Christus. Die vonden we hier in Europa zo belangrijk, dat we het over de jaren 'voor Christus' en 'na Christus' hebben. Sinds die tijd is deze tijdbalk onze jaartelling.

Voor het gemak hebben ze blokken van jaren gemaakt in de tijdbalk. Wijs ze aan. Dat noemen we tijdvakken. Die tijdvakken hebben een naam en een afbeelding/plaatje gekregen. Je ziet ook de jaartallen staan. Laten we eens gaan kijken wat die tijdvakken precies zijn. Wat vertelt het plaatje van het tijdvak ons? Op de tijdbalk staan alleen afbeeldingen/plaatjes/pictogrammen van de verschillende tijdvakken, maar nog niet de bijbehorende namen.

Toelichting

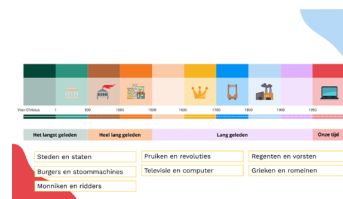
Vervolg Tijdvakken (10 min)

Bekijk de tijdbalk met de leerlingen en laat ze in hun groepjes of in tweetallen overleggen welke namen volgens hen bij welke plaatjes/pictogrammen horen. Laat ze goed naar de pictogrammen kijken om een idee te krijgen.

Bespreek enkele plaatjes/pictogrammen: wat zien ze? Welke naam zou erbij passen? Waarom denken de leerlingen dat?

Bekijk en bespreek de tijdbalk met de namen en pictogrammen op de juiste plaats.

Dia

Achtergrondinformatie

Achtergrondinformatie: de tijdbalk is eigenlijk een soort getallenlijn. De geschiedenis is hierbij opgedeeld in 10 tijdvakken om die duizenden jaren wat overzichtelijker te maken. De duur van de tijdvakken verschilt van 500 jaar tot 100 jaar. In deze module komen 7 van de 10 tijdvakken langs.

Tijdbalk eigen geschiedenis (10 min)

Bij geschiedenis wordt er vaak gebruik gemaakt van een tijdbalk, maar ook van een kortere periode kan een tijdbalk gemaakt worden. Bijvoorbeeld van iemands leven.

Deel de leerlingen een blanco vel papier uit en laat ze een tijdbalk maken van hun eigen leven. Op de tijdbalk noteren ze momenten die zij belangrijk vonden in hun eigen leven, zoals leren lopen, leren fietsen, naar de basisschool gaan, leren lezen, het wisselen van een eerste melktand of het halen van een zwemdiploma. De jaren van de tijdbalk kan zijn in jaren qua leeftijd (0, 1, 2, etc.), of als ze weten wat hun geboortjaar is dan in jaartallen.

Bespreek de tijdbalken klassikaal na. Zouden de leerlingen naast de gebeurtenissen ook nog een tijdvak aan de tijdbalk toe kunnen voegen? (Bijv. de basisschoolperiode)

Toelichting

Vullen tijdbalk (30 min)

De tijdbalk in de klas bevat nog geen gebeurtenissen. Weten de leerlingen bijvoorbeeld hoe het tijdvak heet waarin de hunebedbouwers leefden?

De Canon van Nederland is een goede bron om dat op te zoeken. De Canon van Nederland is een overzicht van belangrijke gebeurtenissen in de geschiedenis van Nederland.

Open de website en klik vervolgens op de hunebedden. Bespreek met de leerlingen hoe de navigatie op de website werkt. Toon de leerlingen welke informatie ze hier kunnen vinden over de hunebedden. Aan de rechterkant kan je ook het taalniveau aanpassen naar groep 5 en 6, laat dit ook zien aan de leerlingen. Bespreek ook de opbouw van de informatie bij een onderwerp. In de eerste alinea staat namelijk een samenvatting, onder de rij met afbeeldingen staat een uitgebreider stuk tekst. Vaak is de eerste afbeelding een vensterplaat die een goede bron kan zijn voor de leerlingen.

Voor deze opdracht hoeven ze alleen naar de eerste alinea te kijken.

Deel de klas op in tien groepjes. Geef elk groepje een van de canonkaarten en een laptop/chromebook.

Laat ze nu opzoeken in welk tijdvak (inclusief jaartal) dit onderwerp op de tijdbalk thuishoort en wat er ontdekt werd of veranderde voor de mensen die toen leefden. Als bron voor deze informatie gebruiken ze de website Canonvannederland.nl

Als iedereen het opgezocht heeft, laat dan elk tweetal vertellen in welk tijdvak het onderwerp thuishoort en wat er veranderde. Hang het vervolgens op de juiste plek op de tijdbalk erbij. Deze onderwerpen komen later in de lessenserie nog uitgebreider aan bod, dus je hoeft er verder niet heel uitgebreid op in te gaan.

Dia

Toelichting

Vragenmuur (15 min.)

De leerlingen hebben nu een aantal onderwerpen voorbij horen komen die voor een verandering in de wereld hebben gezorgd. Welke vragen hebben zij nu rondom deze onderwerpen? Schrijf de vragen op post-its, hang deze op de vragenmuur. Het is handig om de vragen per onderwerp te clusteren.

Mogelijke vragen kunnen zijn:

- Waar reed de eerste spoorlijn?
- Welke producten eten wij in Nederland door de VOC/WIC?
- Hoe werden onbekende gebieden in kaart gebracht?
- Hoe communiceerde men vroeger met elkaar?

Dia

Afsluiting (5 min.)

Zijn er nog meer onderwerpen/gebeurtenissen uit de geschiedenis van Nederland die de leerlingen kennen en ze op de tijdbalk willen hangen? Zo ja, plaats die dan ook nog bij de tijdbalk.

Laat de leerlingen het blad met hun tijdbalk in de JWC map doen.

